

**gan Llinos Davies
Adran y Gymraeg**

ARDDODIAID

Arddodiaid

1. am, ar, at, trwy, dros, dan, gan, wrth, heb, hyd, i, o (+ treigladd meddal)

2. Berf ac arddodiaid

3. Rhedeg arddodiaid

4. Arddodiaid mewn ymadroddion

1) am, ar, at, trwy, dros, dan, gan, wrth, heb, hyd, i, o

Mae'r arddodiaid uchod yn achosi treigladau meddal.

- e.e Mae Gareth yn dod o Lanelli yn wreiddiol.
Rydw i'n mynd i Gaerdydd dros y penwythnos.
Bydd y bws yn gadael am **ddau** o'r gloch.

Ymarfer 1: Llenwch y bwloch gyda'r gair mewn cromfachau. Cofiwch dreiglo!

1. Mae'r ganolfan yn agor am _____ o'r gloch? (tri)
2. Mae fy chwaer yn mynd i _____ yfory. (Llundain)
3. Gorweddodd y gath ar _____ Twm. (gwely)
4. Chwifiodd y ferch wrth _____ heibio. (mynd)
5. Rydw i'n dod o _____ yn wreiddiol. (Rhydaman)
6. Trefnwyd y cyfarfod gan _____ yr ysgol. (pennaeth)
7. Baglodd y ferch dros _____. (carreg)
8. Gwelwyd y lleidr gan _____ ifanc. (bachgen)

2) Berf ac Arddodiaid

Mae'n bwysig defnyddio'r arddodiad cywir ar ôl berfenw.

e.e	Siarad i	ANGHYWIR
	Siarad â	CYWIR
	Gwranddo i	ANGHYWIR
	Gwranddo ar	CYWIR

siarad â	<i>(to) speak to</i>
cytuno â	<i>(to) agree with</i>
mynd â	<i>(to) take</i>
dod â	<i>(to) bring</i>
talw am	<i>(to) pay for</i>
edrych am	<i>(to) look for</i>
siarad am	<i>(to) talk about</i>
sôn am	<i>(to) mention</i>
pryderu am	<i>(to) worry about</i>
edrych ar	<i>(to) look at</i>
gweiddi ar	<i>(to) shout at</i>
gwrando ar	<i>(to) to listen to</i>
cydio yn	<i>(to) hold something</i>

gweddio dros	<i>(to) pray for</i>
ateb dros	<i>(to) answer for</i>
dweud wrth	<i>(to) tell someone</i>
cysgodi rhag	<i>(to) shelter from</i>
dianc rhag	<i>(to) escape from</i>
agosau at	<i>(to) near</i>
mynd at	<i>(to) go to (a person)</i>
ysgrifennu at	<i>(to) write to (a person)</i>
gofyn i	<i>(to) ask someone</i>
mynd i	<i>(to) go to (a place)</i>
ysgrifennu i	<i>(to) write to (a company)</i>

Enghreifftiau

Mae hi wedi **tal**u am y bwyd.

Maen nhw'n **chwil**io am y ci.

Siaradaish i â Gareth ar y ffôn gynnau.

Roedd e'n **gwr**ando ar y radio.

Bydda i'n **my**nd i'r Eisteddfod ym mis Awst.

Edrychon nhw ar y teledu neithiwr.

Ymarfer 2: Cywirwch y brawddegau isod.

1. Bydd hi'n mynd i'r deintydd yfory.
2. Mae Sara yn siarad i John.
3. Rhaid i ni gysgodi wrth y glaw.
4. Rydw i'n mwynhau gwrando i gerddoriaeth yn y car.
5. Dwedais i i'r athro.
6. Talon ni ar y tocynnau ddoe.
7. Mae e'n mynd i ysgrifennu at *Starbucks* i gwyno.
8. Roedd Geraint yn pryderu at yr arholiad.

3) Rhedeg arddodiaid

Pan bydd rhagenw (fi, ti, fe, hi, ni, chi, nhw) yn dilyn rhai arddodiaid, bydd angen rhedeg yr arddodiaid hynny...

e.e   am + fe   >   amdano fe

Maen nhw'n siarad amdano fe.

They're talking about it/him.

AR

arna i
arnat ti
arno fe
arni hi

arnom ni
arnoch chi
arnyn nhw

AT

ata i
atat ti
ato fe
ati hi

atom ni
atoch chi
atyn nhw

AM

amdana i
amdanat ti
amdano fe
amdani hi

amdanom ni
amdanoch chi
amdanyyn nhw

TRWY

trwof i
trwyot ti
trwyddo fe
trwyddi hi

trwyom ni
trwyoch chi
trwyddyn nhw

DROS

dros of i
dros ot ti
dros to fe
dros ti hi

drosom ni
dros och chi
dros tyn nhw

DAN

danaf i
danat ti
dano fe
dani hi

danom ni
danoch chi
danyn nhw

GAN

gennyf i
gennyt ti
ganddo fe
ganddi hi

gennym ni
gennyh chi
ganddyn nhw

WRTH

wrthyf i
wrthyt ti
wrtho fe
wrthi hi

wrthym ni
wrthoch chi
wrthyn nhw

HEB

hebof fi
hebot ti
hebdo fe
hebdi hi

hebom ni
heboch chi
hebbyn nhw

RHWNG

rhyngof i
rhyngot ti
rhyngddo fe
rhynddi hi

rhyngom ni
rhyngoch chi
rhyngddyn nhw

I

i fi
i ti
iddo fe
iddi hi

i ni
i chi
iddyn nhw

O

ohonof i
ohonot ti
ohono fe
ohoni hi

ohonom ni
ohonoch chi
ohonyn nhw

- e.e Mae hi wedi talu am y bwyd.
Mae hi wedi talu **amdano fe**. (am + fe)
- Maen nhw'n chwilio am y gath.
Maen nhw'n chwilio **amdani hi**. (am + hi)
- Doedd e ddim yn gwrando ar yr athrawes.
Doedd e ddim yn gwrando **arni hi**. (ar + hi)
- Dwed wrth Ben am brynu siocled.
Dwed **wrtho fe** am brynu siocled. (wrth + fe)
- Rydw i'n mynd at y deintydd yfory.
Rydw i'n mynd **ato fe** yfory. (at + fe)
- Paid â gweiddi ar y plant.
Paid â gweiddi **arnyn nhw**. (ar + nhw)

Ymarfer 3:

Beth yw ffurf gywir yr arddodiaid canlynol?

1. am + fi

2. dros + ti

3. i + fe

4. heb + hi

5. dan + ni

6. ar + chi

7. at + hi

8. trwy + fi

9. wrth + fe

10. rhwng + nhw

4) Arddodiaid mewn ymadroddion

ar fyr rybudd

at short notice

ar y cyfan

on the whole

ar glo

locked

ar ras wyllt

in a rush

dros ben llestri

over the top

dros dro

temporarily

dan bwysau

under pressure

dan ei sang

full to capacity

heb os nac oni bai

without a doubt

heb ei ail

second to none

o dro i dro

now and again

o bob lliw a llun

of every shape and colour

o fore gwyn tan nos

from dawn to dusk

o'r gorau

ok

wrth fy modd

in my element

wrth gwrs

of course

wrth lwc

luckily

Enghreifftiau

1. Roedd neuadd y pentref **dan ei sang** nos Sadwrn.
2. Rydw i **wrth fy modd** yn canu.
3. Gwelais Mrs Jones bore 'ma. Roedd hi **ar ras wyllt**.
4. Mae siop y pentref wedi cau **dros dro**.
5. Aeth Gareth a'r teulu i Ddinbych y Pysgod ddoe. Roedden nhw yno **o fore gwyn tan nos**.

Ceisiwch ddefnyddio ymadroddion wrth siarad ac ysgrifennu

Atebion

Ymarfer 1

1. Mae'r ganolfan yn agor am dri o'r gloch?
2. Mae fy chwaer yn mynd i Lundain yfory.
3. Gorweddodd y gath ar wely Twm.
4. Chwifiodd y ferch wrth fynd heibio.
5. Rydw i'n dod o Rydaman yn wreiddiol.
6. Trefnwyd y cyfarfod gan bennaeth yr ysgol.
7. Baglodd y ferch dros garreg.
8. Gwelwyd y lleidr gan fachgen ifanc.

Ymarfer 2

1. Bydd hi'n mynd at y deintydd yfory.
2. Mae Sara yn siarad â John.
3. Rhaid i ni gysgodi rhag y glaw.
4. Rydw i'n mwynhau gwranddo ar gerddoriaeth yn y car.
5. Dwedais i wrth yr athro.
6. Talon ni am y tocynnau ddoe.
7. Mae e'n mynd i ysgrifennu i Starbucks i gwyno.
8. Roedd Geraint yn pryderu am yr arholiad.

Ymarfer 3

1. amdana i
2. drostot ti
3. iddo fi
4. hebddi hi
5. danom ni
6. arnoch chi
7. ati hi
8. trwof fi
9. wrtho fe
10. rhyngddyn nhw